

Stichting Kamer van Koophandel
Nederland - Turkije

www.kvknederlandturkije.nl

Building Business Bridges

DE STICHTING KAMER VAN KOOPHANDEL NEDERLAND – TURKIJE
IS EEN DYNAMISCHE ONDERNEMERSCLUB

LET'S TALK!

ROTTERDAM HOOFDKANTOOR

Stichting Kamer van Koophandel
Nederland - Turkije
Goudse Rijweg 382
3031 CK Rotterdam, The Netherlands
+31 (0) 10 766 00 97
info@kvknederlandturkije.nl

ISTANBUL OFFICE

Hollanda Türkiye Ticaret Odası Derneği
Tomtom Mah. İstiklal Cad.
No: 189 Kat: 2 Daire: 3
Istanbul, Turkije
T: +90 212 963 10 04
Istanbul: info@kvknederlandturkije.nl

Hollanda - Türkiye Ticaret Odası Derneği

Chamber of Commerce
The Netherlands - Turkey Foundation

Ruimte voor groei

Het klimaat biedt optimale omstandigheden aan onder andere AGF ondernemers. De kustgebieden aan de Egeïsche- en Middellandse Zee hebben een warm mediterraan klimaat in de zomer en milde tot koele, natte winters. De kustgebieden aan de Zwarte Zee hebben een gematigd zeeklimaat met warme, natte zomers en koele, natte winters waar het hele jaar door veel neerslag valt.

Turkije beschikt over 23.2 MLN ha. agricultuur en 5.1 MLN ha. akkerbouw land. Het produceerde in 2018 22,1 MLN ton melk; 34,4 MLN ton graangewassen; 30 MLN ton groenten; 22,2 MLN ton fruit; 2,1 MLN ton pluimvee en 1,1 MLN ton rood vlees. De biologische landbouwwetgeving is in overeenstemming met de EU en de belangrijkste exportlanden Italië, Duitsland, Nederland, Frankrijk, België en het VK. Nederlandse en Duitse glastuinbouwers zijn er al actief. Neem deel aan handelsmissies georganiseerd door de stichting KvK.

Verbindende infrastructuur

De Turkse infrastructuur is gigantisch gegroeid. Turkije beschikt over een wegennet van in totaal 67.403 km. In 2023 zal de lengte van het tweebaanswegennet 33250 km zijn waarvan 5,034 snelwegen. Het spoorwegennet is 12.532 km lang (35% geëlektrificeerd) waarvan 1.213 km hogesnelheidslijnen.

Deze HST trein heeft reispatronen met de bus ingrijpend gewijzigd; vele passagiers en automobilisten schakelden over op het spoorvervoer. De geplande transportinvesteringen $\approx$ 3 MLD zijn bestemd voor spoorwegen (43%), autowegen (27%) en stadstransport (23%). Het doel is om 1 MLN geëlektrificeerde auto's op de Turkse wegen te hebben in 2030.

Logistieke toeleveringsketen

De afstand tussen Nederland en Turkije is ruim 2.500 km. Turkije heeft 210 maritieme havens waarvan 172 actieve internationale havens en 27 container havens. Tussen Istanboel/Pendik en Trieste/Italië varen dagelijks RoRo schepen met vrachtrailers die per trein doorrijden naar o.a. Keulen. Het land bouwt drie nieuwe havens: Candarli Port in Izmir aan de Egeïsche Zee; Filyos in Zonguldak aan de Zwarte Zee en Taşucu Container Port in Mersin aan de middellandse zee.

= Operationele logistieke centers. Centers in aanbouw en/of in een aanbestedingsfase en/of industriële zones verbonden aan spoorwegen: stuur aanvraag marktonderzoek via stichting KvK.

= Belangrijke internationale containerhavens

Wekelijks pendelen treinen tussen de Benelux en Turkije. Intermodale (spoor) transportoplossingen zijn niet alleen duurzamer, maar in veel gevallen ook betrouwbaarder. Dit is mogelijk via drie routes: Rotterdam - Wenen – Istanbul; Duisburg/Keulen - Triëste – Istanbul; Genk - Curtici – Istanbul. De Turkse luchtvaart heeft met 56 luchthavens eind 2020 ≈ 174 MLN passagiers en 3,4 MLN ton vracht vervoerd naar 120 landen. Uitdagingen: gemis aan strategische planning; vrije markt regels; kritische massa's in havens en logistiek opgeleid personeel.

Kansen en kengetallen

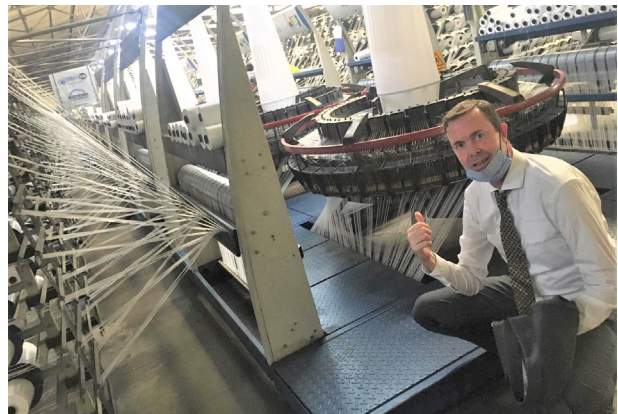
Turkije heeft 9 sectoren geïdentificeerd op basis van ontwikkelingsnoodzaak en beleidsprioriteiten: technologie en communicatie; hernieuwbare en alternatieve energie; infrastructuur; transport; educatie; gezondheidszorg; voedsel en dranken; consumentengoederen en financiële producten.

Selectie investeringskansen en kengetallen:

- ➔ AGRI: nr. 1 landbouweconomie in de EU; 2.5% jaarlijkse groei.
Kansen: G&F verwerking; diervoeding; vee; pluimvee; zuivel; functionele voeding; distributie in koelketen; kassen; irrigatie; kunstmest.

➔ CHEMIE: nr. 2 grootste plastic producent in EU en nr. 7 wereldwijd; nr. 2 wereldwijd grootste importeur; 25% wereldwijde consumptie ligt in Turkije en nabije regio's; nr. 5 grootste verfproductie in EU.

Kansen: positioneren upstream/downstream in waardeketens BASF, Bayer, Dow, Evonik, Henkel, Linde, P&G, PPG. Verder: Turkse bouwsector (waarde €50 MLD) is een van de snelst groeiende eindgebruikersmarkten voor de chemische industrie.

Handelsmissie stichting KvK 2020
Plastic fabriek, Turkse regio

➔ ENERGIE: nr. 5 energiec capaciteit in EU; nr. 5 energieconsumptie in EU; nr. 4 wereldwijde geothermische capaciteit; 5.5% jaarlijkse groei.

Kansen: vergroten hernieuwbare energiebronnen tot 30% middels geïnstalleerd geothermisch vermogen 3 GW in 2023; zon en wind 16 GW in 2027. Overheid biedt investeringsmodellen zonder vergunning (kleinschalig), vergunningsvrij (middelgroot) en YEKA (grootschalig).

Potentieel waar Nederlandse bedrijven sterk in zijn is $\approx$ € 500 MLN wat overeenkomt met $\approx$ 40% van smart grid-sector Turkije tot het jaar 2025. Concreet: netbewaking & controle; tezeitcontrole & gegevensverzameling; slimme meters; enterprise IT systemen etc

Handelsmissie stichting KvK 2020
Metaal fabrikant, Turkse regio

➔ MACHINES: nr. 4 wereldwijde markt voor landbouwmachines; 200+ exportlanden; 244.000 werknemers; 16.000 lokale en internationale bedrijven actief in sector; waarde materieel voor constructie- en bouwindustrie $\approx$ €3 MLD; jaarlijks 35.000 ingenieurs afgestudeerd.

Kansen: ideale productiebasis voor paneelradiatoren, boilers, luchtbehandelingsunits en/of alternatieve innovaties vanuit Nederland. Tevens hef- en verzetmachines.

➔ ICT: €22 MLD waarde markt; 17% jaarlijkse groei; 1000+ R&D centers; 70% werknemers <35 jaar.

Kansen: beschikbare goede én goedkope web-ontwikkelaars, PHP-programmeurs, Java-ontwikkelaars, .Net-programmeurs en softwaretesters. Informeer naar de IT pool bij partner van de stichting KvK.

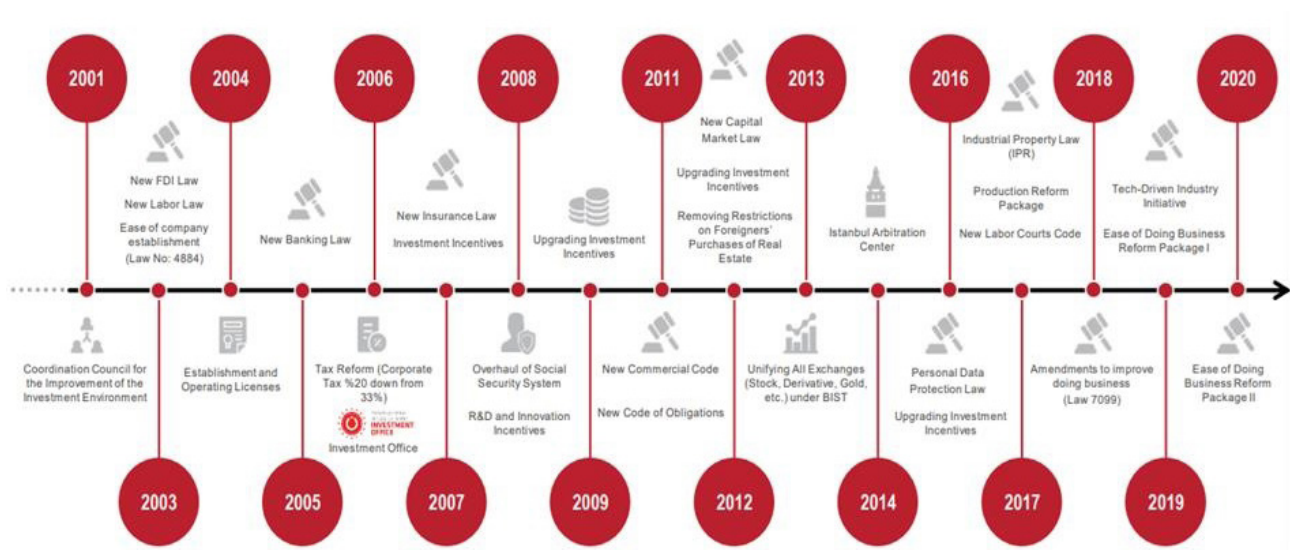
➡ **TEXTIEL:** nr. 7 wereldwijd grootste exporteur; Nederland 4e grootste markt voor Turks textiel en kleding.

Kansen: ontwerp, technologische innovaties op gebied van recycling en sorteerdiensten; circulaire design en productie; digitalisatie; blockchains; hernieuwbare energie; collaboratie en verslaglegging.

➡ **FASTGOED:** woningvoorraad 33 MLN; 134.000 huizenverkopen aan buitenlanders tussen 2013-2018; 5.7 MLN M2 kantoraanbod Istanbul; 4 MLN M2 logistiek vastgoed in Istanbul; 14.5 MLN M2 lease capaciteit in shopping centers in Turkije.

Kansen: in Turkije zullen de komende 20 jaar ≈ 7,5 MLN wooneenheden worden gesloopt en herbouwd in het kader van een stedelijke transformatieproject. Budget: € 325 MLD met deelname particuliere sector.

Hervormingen voor investeerders

Nederland is de grootste investeerder in Turkije met €26 MLD aan directe investeringen. Investeerders wordt een breed scala aan (financiële) voordelen geboden o.a. door het Ministerie van industrie en technologie via gespecialiseerde instituties. Deze zijn algemeen van aard, regionaal, strategisch, of project gerelateerd. Vraag contacten aan de stichting KvK.

Speciale sectoren & zones

Er zijn drie speciale investeringszones waarin buitenlandse bedrijven belastingvoordelen ontvangen. Bijvoorbeeld vrijstelling van BTW, sociale werkgeversafdrachten, gemeentebelasting, inkomsten en vennootschapsbelasting, invoerrechten, lagere NUTS kosten, landtoekenning e.d.

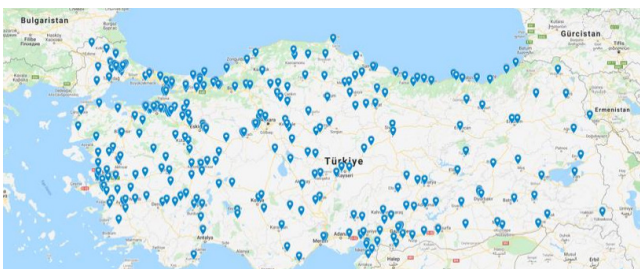
I. Free Zones (FZ): locaties die buiten het douanegebied vallen ter ondersteuning van export. Wettelijke en administratieve voorschriften op commercieel, financieel en economisch gebied die van toepassing zijn op het gebied van douane worden hier niet of gedeeltelijk geïmplementeerd. Er zijn in totaal 19 FZ die gemakkelijke toegang bieden tot internationale handelsroutes via havens aan de Middellandse Zee, de Egeïsche Zee en de Zwarte Zee.

II. Organized Industrial Zones (OIZ) : gebieden ontworpen om bedrijven te laten opereren in een omgeving met gebruiksklare infrastructuur en sociale voorzieningen zoals wegen, water, aardgas, elektriciteit, communicatie, afvalverwerking etc. Er zijn 323 OIZ's in 81 provincies.

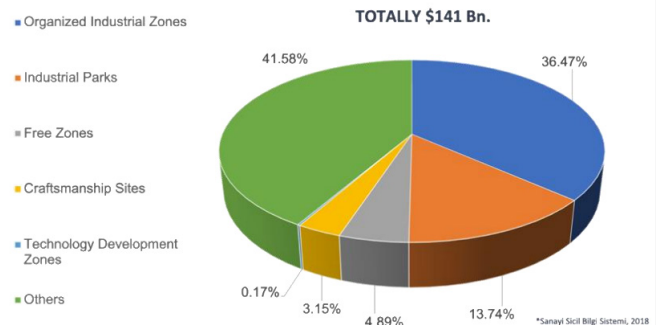
III. Technologieontwikkelingszones (Teknoparks) : gebieden ter ondersteuning van R&D en investeringen op hoogtechnologische gebieden. Er zijn 84 TDZ's waarvan er 63 operationeel zijn. Nederlandse startups kunnen onder gunstige voorwaarden gebruik maken van campus faciliteiten. De stichting KvK kan met contacten faciliteren.

Handelsmissie stichting KvK Teknopark Istanbul, 2020

Location OIZ - Organized Industrial Zones, Turkey, 2020

Contribution OIZ to export of Turkey, 2018

Turkse Talenten

De [Europese Commissie](#) heeft zich positief uitgesproken en ziet perspectief in de Turkse IT savvy sector. Nederland is trots op Delft, Twente en Eindhoven; Turkije mag inmiddels 64 'Teknoparks' (nog eens 20 in aanbouw) op zijn palmares schrijven.

Turkije is aan het veranderen in een heuse Fintech hub met meer dan 200 bedrijven en een online betalingsmarkt van €9 BLN. De gemiddelde groei van de e-commerce sector wordt geraamd op 35% gebaseerd op de afgelopen vijf jaar.

Wat kost ondernemen in Turkije?

Voordat u kosten maakt om te ondernemen in Turkije heeft u eigenlijk al (tijd) gespaard. Ondernemers kunnen al binnen 7 dagen een bedrijf oprichten in Turkije. Ter vergelijking: in Roemenië is dit 20 dagen, Bulgarije 23, in Polen 37 dagen.

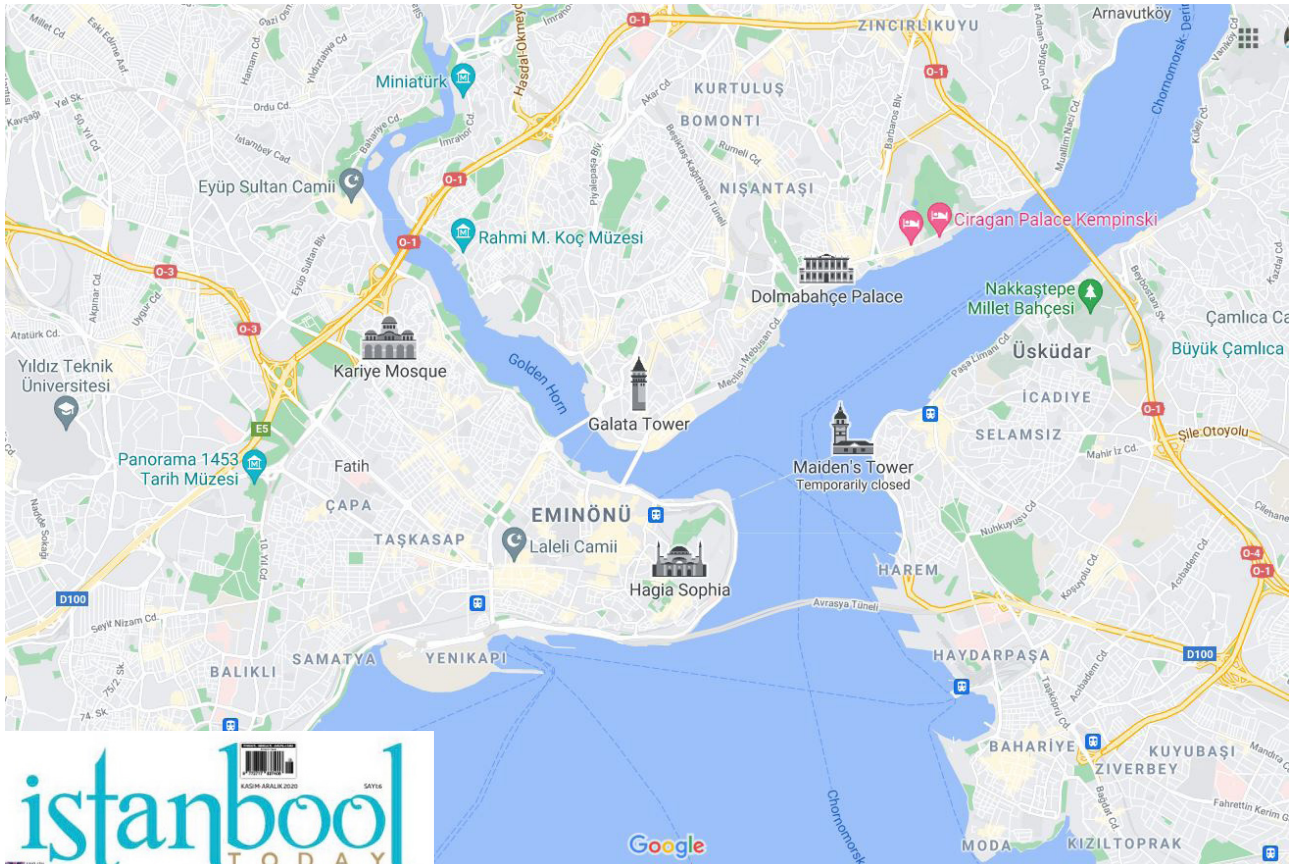
- Netto minimumloon werknemer is 30% van Nederlands equivalent.
- Industriële elektriciteit: hangt af van uur/tijd en soort voltage. Vraag details aan stichting KvK.
- Industrieel watergebruik: € 1,44 per M3 incl. afvalwater en 8% BTW. Kosten in Organized Industrial Zones: € 0,8.
- Industrieel gasgebruik < 300.000 Sm3 € 0,01 per kWh. € 0,12 per Sm3. Excl. BTW.
- Breedband internet: Download Speed (Mbps) tot 24 incl. BTW: € 11,32. Tot 100: € 17,88. Tot 1000:€ 104. Metro Ethernet en G.SHDSL: specificaties op aanvraag Turkse TTNET/Superonline.

Bovenvermelde kosten zijn indicatief en afhankelijk van meerdere factoren. De stichting KvK faciliteert bij opstart Turkse B.V. ' Limited Şirket' (Ltd) en gerelateerde administratie.

Persoonlijk netwerk

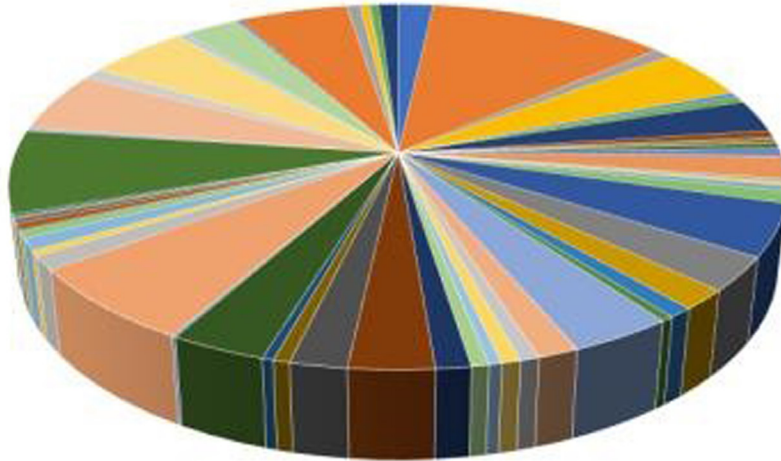
Opinie stichting KvK over investeringen, handel, innovaties in Turkse media

U wilt deuren op het juiste niveau openen in Turkije? En u wilt uw verhaal via Turkse business media in de wijde regio communiceren? Relaties opbouwen kost tijd. Deze investering heeft de stichting KvK reeds gemaakt. Er zijn **contacten** gelegd met voorzitters van sectorverenigingen, kennisinstututen en startup campussen. MoU's zijn ondertekend met KvK partners in meerdere regio's. www.kvknederlandturkije.nl/partners.

Digitaal netwerk

Het digitaal netwerk van de stichting KvK bestaat uit een indrukwekkende databank. Deze bevat $\approx$ 15.000 'verse' Turkse en Nederlandse contactgegevens van startups, MKB, industrieën, regionale KvK's en overheidsinstellingen uit vele sectoren. Staat uw bedrijf al in de Nederlandse database voor geïnteresseerde Turkse toeleveranciers? Turkse ondernemers kunnen toegang vragen tot een dataset met $\approx$ 2.150 Nederlandse contactgegevens.

■ Animal & Products Seafood Companies	■ Apparel Companies	■ Arts Entertainment Companies	■ Automotive Companies	■ Bulgur Companies
■ Canned Companies	■ Carpet Companies	■ Casting Companies	■ Cement Companies	■ Ceramics Companies
■ Citrus Companies	■ Coffee Companies	■ Confectionery Companies	■ Construction Materials Companies	■ Consumer Durables Companies
■ Cosmetics Companies	■ Defence & Aerospace Companies	■ Dried Fruits & Nuts Companies	■ Electromechanics Companies	■ Flowers Companies
■ Frozen Products Companies	■ Fruits&Vegetables Companies	■ Furniture Companies	■ Glass Companies	■ Grain Companies
■ Greenhouse Systems Companies	■ Hardware Companies	■ Hazelnut Companies	■ Healthcare Companies	■ Home Textile Companies
■ Horeca Equipment Companies	■ Hvac R Companies	■ Jewellery Companies	■ Juice Companies	■ Kitchenware & Houseware Companies
■ Leather Companies	■ Lubrican Companies	■ Machinery Companies	■ Metal Products Companies	■ Minerals Companies
■ Olive&Olive Oil Companies	■ Packaging Companies	■ Paints Companies	■ Pasta Companies	■ Plastics Companies
■ Raki Companies	■ Rubber Companies	■ Service Companies	■ Ships&Yachts Companies	■ Software Companies
■ Spices & Herbs Companies	■ Steel Companies	■ Steel Pipe Companies	■ Stones Companies	■ Tea Companies
■ Textile Companies	■ Tobacco Companies	■ Towels Companies	■ Toys Companies	■ Wine Companies
■ Wood Products Companies				

Culturele weetjes

De Turkse 'bazaar' is (symbolisch gezien) terug te vinden in de Turkse manier van ondernemen. Men handelt intuïtief en ad-hoc, minder gestructureerd en planmatig zoals Nederlanders. Turken zijn over het algemeen geen langetermijn denkers, wel korte termijn kanspakkers en prijsvechters.

Heb geduld en stop energie in het onderhouden van informeel netwerk in Turkije. Regel relevante zaken ter plekke, of neem lokale 'ogen en oren' vertrouwenspersoon in de hand. Zonder een gezond contact heeft een contract weinig betekenis. Maar zet alles aan het begin op papier met een Nederlandse jurist en Turkije kenner.

Turken zijn erg trouw: 'een man een man, een woord een woord'. Men verandert (daarom) niet graag. Bewaak in Turkije uw kwaliteit, coach personeel aan begin, of werk met lokale Nederlandstalige agent ter controle.

Turkije is meer dan gastarbeiders uit de jaren '70; het is een trots volk met rijke historie. Reeds in het jaar 177 voor Christus werd er melding gemaakt van Turken in Klein-Azië terwijl deze zich daar rond 1071 vestigden.

U vraagt – wij antwoorden

Tijdens uw 'customer journey' naar Turkije komt u in verschillende fases terecht:

- Oriëntatiefase: neem vrijblijvend contact op met stichting KvK. Vervolgens commercieel traject.
- Onderzoeksfase : product- en marktonderzoek; bedrijvenselectie; tolk en vertaalwerk.
- Oprichtingsfase : administratieve, fiscale, juridische en rekruteringsdiensten.
- Productiefase : proces- en kwaliteitscontrole in Turks bedrijf; verslaglegging e.d.

Voorbeelden van aanvragen die de stichting KvK uit Nederland ontvangt:

" Ik zoek administratieve en fiscale hulp bij opstart B.V. in Turkije "

" Wij zoeken Turkse klanten voor verpakkingssoftware voor logistieke applicaties "

" Onze toeleverancier interpreteert contract foutief; kunt u als juridisch bemiddelaar optreden? "

" Wij willen blauwbessen in Turkije produceren; kent u investeringspotjes en potentiële partners? "

Voorbeelden van aanvragen vanuit Turkije:

" Wij zoeken co-investeerders voor bouwprojecten Antalya, Ankara, Midden-Oosten, EU "

" Kunt u logistieke opties geven voor distributie van onze huishoudapparaten naar de Benelux? "

Diensten

➤ Marktonderzoek, trends, statistieken ➤ Business development, innovatie en productontwikkeling ➤ Administratief, boekhoudkundig, fiscaal en investeringsadvies ➤ Subsidie scan ➤ Scholing en coaching	➤ Matchmaking en partner search ➤ Handelsmissies ➤ Juridische, tolk en vertaaldiensten ➤ Turkse software ontwikkelaars voor NL ➤ Jonge Turkse talenten en studenten

Turken kennen beperkt Engels. Maak gebruik van tolk, vertaal- of bemiddeldiensten in geval van miscommunicatie of conflicten tijdens een productieproces of in geval van bureaucratie. Dien een aanvraag in bij de stichting KvK die u kan doorverwijzen naar aangesloten dienstverleners. Een advocaat onder het dak van stichting KvK te Rotterdam is geoorloofd naar Turks recht te handelen. www.kvknederlandturkije.nl/diensten.

- » Betaling diensten: de coördinerende en faciliterende stichting KvK laat bepaalde taken uitvoeren door aangesloten experts of vertrouwde commerciële dienstverleners nadat externe aanvrager goedkeuring heeft gegeven om zijn gegevens door te sturen. Lees Algemene Voorwaarden www.kvknederlandturkije.nl
- » Inkomstenmodel: de stichting KvK kan zijn werk doen doordat deze niet afhankelijk is van de politiek van het moment. Zij ontvangen geen subsidie van de Nederlandse of Turkse staat. Tevens werken zij niet met betalende leden.
- » Donaties: de stichting KvK is een not-for-profit organisatie. De vaste kosten worden betaald door de oprichter(s) die net als andere derden, tevens donateur(s) kunnen zijn. Bespreek voorwaarden donateurschap, of doneer direct €150 en claim uw vijf punten.

Ondernemers willen een aanspreekpunt

Bestuursleden met expertise uit verschillende sectoren

Ethem Emre, oprichter stichting KvK (2013) en voorzitter. Zelfstandig ondernemer in meerdere sectoren in Nederland en Turkije. Expertise: juridische dienstverlening; interculturele initiatieven. Diversiteit en kansen ontwikkelen voor jonge talenten staat hoog in het vaandel bij Ethem Emre en de stichting KvK.

Leyla de Mos, coördinatrice kantoor stichting KvK in Istanbul, bestuurslid. Expertise: bilaterale handelsbetrekkingen, adviseur implementatie import- en exportactiviteiten.

Peter Wolters, vicevoorzitter. Expertise: transport, groene logistiek, eco-innovaties, EU belangenbehartiging, internationale R&D projecten, column schrijver voor Turkse transport media.

John van Wijk, bestuurslid en penningmeester. Expertise: fiscale advisering, financiën, administratie, internationale bedrijfsstructurering / Turkije.

Fred van der Weijde, bestuurslid. Expertise: IT, energie, productmanagement, programma- en projectmanagement en internationaal outsourcing / Turkije.

Herman van der Weide, bestuurslid. Expertise: bestuursadviseur Nederlandse en Turkse zorgsector gezien vanuit breed publiek en privaat domein; visie en toekomstige ontwikkelingen.

- The Netherlands Embassy Ankara, Agriculture Network, Turkey (2021)
- Presidency of the Republic of Turkey, Investment Office (2021)
- World Bank in coop. Ministry of Industry and Technology, Turkey (2020)

Sources

- Ministry of Agriculture and Forestry (2018)
- Ministry of Turkey Transport Maritime Affairs and Communication (2017)
- MKB Nederland in coop. TNT express (2012) en ABN AMRO (2005) - Trademap.org (2021)

Sources

LET'S TALK!

ROTTERDAM

Stichting Kamer van Koophandel
Nederland - Turkije
Goudse Rijnweg 382
3031 CK Rotterdam, The Netherlands
+31 (0) 10 766 00 97
info@kvknederlandturkije.nl

REGISTRATION

KvK: 57773599
IBAN: NL94INGB0008054469
BIC: INGBNL2A
www.kvknederlandturkije.nl

